Stadskerk Nijmegen (OCP), 26 maart 2023, 5e zondag in de Veertigdagentijd
voorganger: Toine van den Hoogen (r.-k.)

[1e lezing: Ezechiël 37,1-14] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Ik werd opnieuw door de hand van de HEER gegrepen. Zijn geest voerde mij mee en hij
zette mij neer in een dal vol beenderen. 2 Ik moest er aan alle kanten omheen lopen, en zo
zag ik dat er verspreid over het dal heel veel beenderen lagen, die helemaal waren
uitgedroogd. 3 De HEER vroeg mij: 'Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven
komen?' Ik antwoordde: 'HEER, mijn God, dat weet u alleen.' 4 Toen zei hij: 'Profeteer, en
zeg tegen deze beenderen: "Dorre beenderen, luister naar de woorden van de HEER! 5 Dit
zegt God, de HEER: Beenderen, ik ga jullie adem geven zodat jullie tot leven komen. 6 Ik zal
jullie pezen geven, vlees op jullie laten groeien en jullie met huid overtrekken. Ik zal jullie
adem geven zodat jullie tot leven komen, en jullie zullen beseffen dat ik de HEER ben."'
7 Ik profeteerde zoals mij was opgedragen. Zodra ik dat deed hoorde ik een geluid, er klonk
een geruis van botten die naar elkaar toe bewogen en zich aaneen voegden. 8 Ik zag pezen
zich aanhechten en vlees groeien, ik zag hoe er huid over de botten heen trok, maar ademen
deden ze nog niet. 9 Toen zei hij tegen mij: 'Profeteer tegen de wind, profeteer,
mensenkind, en zeg tegen de wind: "Dit zegt God, de HEER: Kom uit de vier windstreken,
wind, en blaas in deze doden, zodat ze weer gaan leven."' 10 Ik profeteerde zoals hij mij
gezegd had, en de lichamen werden met adem gevuld. Ze kwamen tot leven en gingen op
hun voeten staan: een onafzienbare menigte.
11 En hij zei tegen mij: 'Mensenkind, deze beenderen zijn het volk van Israël. Het zegt: "Onze
botten zijn verdord, onze hoop is vervlogen, onze levensdraad is afgesneden." 12 Profeteer
daarom en zeg tegen hen: "Dit zegt God, de HEER: Mijn volk, ik zal jullie graven openen, ik
laat jullie uit je graven komen en ik zal jullie naar het land van Israël terugbrengen. 13 Jullie
zijn mijn volk, en jullie zullen beseffen dat ik de HEER ben als ik je graven open en jullie uit je
graven laat komen. 14 Ik zal jullie mijn adem geven zodat jullie weer tot leven komen, ik zal
jullie terugbrengen naar je land, en jullie zullen beseffen dat ik de HEER ben. Wat ik gezegd
heb, zal ik doen – zo spreekt de HEER."'

[Evangelie: Johannes 11,1-4, 17-44] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Er was iemand ziek, een zekere Lazarus uit Betanië, het dorp waar Maria en haar zuster
Marta woonden – 2 dat was de Maria die Jezus met olie gezalfd heeft en zijn voeten met
haar haar heeft afgedroogd; de zieke Lazarus was haar broer. 3De zusters stuurden iemand
naar Jezus met de boodschap: 'Heer, uw vriend is ziek.' 4 Toen Jezus dit hoorde zei hij: 'Deze
ziekte loopt niet uit op de dood, maar op de eer van God, zodat de Zoon van God geëerd zal
worden.' (…)
17 Toen Jezus daar aankwam, hoorde hij dat Lazarus al vier dagen in het graf lag. 18 Betanië
lag dicht bij Jeruzalem, op een afstand van ongeveer vijftien stadie, 19 en er waren dan ook
veel Joden naar Marta en Maria gekomen om hen te troosten nu hun broer gestorven was.
20 Toen Marta hoorde dat Jezus onderweg was ging ze hem tegemoet, terwijl Maria

thuisbleef. 21 Marta zei tegen Jezus: ‘Als u hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn. 22 Maar zelfs nu weet ik dat God u alles zal geven wat u vraagt.’ 23Jezus zei: ‘Je broer zal uit de dood opstaan.’ 24 ‘Ja,’ zei Marta, ‘ik weet dat hij bij de opstanding op de laatste dag zal opstaan.’ 25 Maar Jezus zei: ‘Ik ben de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, 26en ieder die leeft en in mij gelooft zal nooit sterven. Geloof je dat?’ 27 ‘Ja Heer,’ zei ze, ‘ik geloof dat u de messias bent, de Zoon van God die naar de wereld zou komen.’
28 Na deze woorden ging ze terug, ze nam haar zuster Maria apart en zei: ‘De meester is er, en hij vraagt naar je.’ 29 Zodra Maria dit hoorde ging ze naar Jezus toe, 30 die nog niet in het dorp was, maar op de plek waar Marta hem tegemoet was gekomen. 31 Toen de Joden die bij haar in huis waren om haar te troosten, Maria zo haastig zagen weggaan, liepen ze achter haar aan, want ze dachten dat ze naar het graf ging om daar te weeklagen.
32 Zodra Maria op de plek kwam waar Jezus was en hem zag, viel ze aan zijn voeten neer. Ze zei: ‘Als u hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn!’ 33 Jezus zag hoe zij en de Joden die bij haar waren weeklaagden, en dat ergerde hem. Diep bewogen 34 vroeg hij: ‘Waar hebben jullie hem neergelegd?’ Ze zeiden: ‘Kom maar kijken, Heer.’ 35 Jezus begon ook te huilen, 36 en de Joden zeiden: ‘Wat heeft hij veel van hem gehouden!’ 37 Maar er werd ook gezegd: ‘Hij heeft de ogen van een blinde geopend, hij had nu toch ook de dood van Lazarus kunnen voorkomen?’ 38 Ook dit ergerde Jezus. Hij liep naar het graf, een spelonk met een steen voor de opening. 39Hij zei: ‘Haal de steen weg.’ Marta, de zuster van de dode, zei: ‘Maar Heer, de stank! Hij ligt er al vier dagen!’ 40Jezus zei tegen haar: ‘Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft?’ 41 Toen haalden ze de steen weg. Daarop keek hij omhoog en zei: ‘Vader, ik dank u dat u mij hebt verhoord. 42 U verhoort mij altijd, dat weet ik, maar ik zeg dit ter wille van al die mensen hier, opdat ze zullen geloven dat u mij gezonden hebt.’ 43 Daarna riep hij: ‘Lazarus, kom naar buiten!’ 44De dode kwam tevoorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld, en zijn gezicht bedekt door een doek. Jezus zei tegen de omstanders: ‘Maak de doeken los, en laat hem gaan.’

[overweging:]
Gemeente,
Het is vandaag zondag Judica, zo leert ons het liturgieboekje, een oude Latijnse naam uit het openingsgezang van de tridentijnse liturgie op deze vijfde zondag van de veertig dagen tijd, de zondag die vanouds Passiezondag wordt genoemd en die verwijst naar woorden uit psalm 43 waarin de bidder klaagt en met tranen in zijn ogen roept tot God: verschaf mij recht, beslis jij in mijn zaak jegens de onheilige mensen. Zondag Judica, de zondag van de klacht van mensen die om hun recht vragen en erover treuren dat hen dat niet ten deel valt. In het Nederlands: Beoordeel mij, God, en beslis in mijn zaak jegens de onheilige mensen. Ontruk mij aan de onrechtvaardige en bedrieglijke mens, omdat Gij mijn God zijt en mijn kracht.

Hoe actueel en hoe fundamenteel wil je het hebben? Een week geleden hebben verkiezingen voor de Provinciale Staten en voor de Waterschappen laten zien dat deze klacht

op de lippen ligt van velen, van zeer vele mensen die om hun recht vragen en treuren en boos zijn dat hen dat niet ten deel valt. Ontruk mij aan de onrechtvaardige en bedrieglijke mens…

We kennen in dit land de scheiding van kerk en staat. En de geschiedenis leert hoe kostbaar dat leerstuk in ons rechtsbestel is. Maar zondag Judica leert dat in een christelijke geloofsgemeenschap als de onze ook aandacht dient te worden geschonken aan deze klacht. Ontruk mij aan de onrechtvaardige en bedrieglijke mens…

We vieren hier en nu liturgie, de lofprijzing van God. Maar wij zijn hier ook leden van onze politieke gemeenschappen. Op woensdag hebben we gestemd en dat bracht deze klacht aan het licht. Op zondag Judica bevat de lofprijzing van God als haar uitgangspunt deze klacht.

Hoe gaan we om met deze klacht? In onze politieke gemeenschappen hebben we daarvoor tal van informele en formele instituties, variërend van het drinken van een kop thee tot en met het naar huis sturen van een kabinet. In onze liturgie vertellen we verhalen uit het Eerste en Tweede Testament, en zingen en bidden we met en voor elkaar.
Uit het Eerste Testament wordt het verhaal verteld van de profeet Ezechiël, die namens God een klacht uit bij de beenderen die al eeuwenlang liggen opgestapeld in het dal van Hinnom, een plaats ten zuidwesten van de stad Jerusalem. Plastisch vertelt het verhaal hoe al deze gebleekte beenderen, botten en schedels weer worden bekleed met vlees en bloed, met spieren, met huid, en de levensgeest geschonken krijgen, hoe al deze beenderen weer levende mensen worden. Er ontstaat een nieuw en levenskrachtig volk uit de beenderen van hen die reeds lang gestorven zijn. ‘Zodat u weer leeft en op uw eigen grond kunt wonen’, luidt de godsspraak van de Heer.

Wie zich door dit verhaal laat inspireren, zou ook in de politieke gemeenschap waarvan men deel is en waarmee men zich verbonden voelt, de geachte kunnen uitdragen dat de politieke toekomst van ons land en van onze provincie en waterschap vraagt om nieuwe en actieve steun van allen. Zou kunnen uitdragen dat die toekomst vlees en bloed krijgt, bezield raakt, wanneer mensen het besef krijgen dat hun eigen bestaan in het geding is met de grote vragen waarmee onze politieke gemeenschap nu te maken heeft. Lezend in dat verhaal van het volk dat opstaat in het dal van Hinnom, roept dat de vraag op wat in onze grote politieke vragen de kracht heeft van de metaforen ‘vlees en bloed’ en ‘levensgeest’ zodat procedurele kwesties kunnen worden herkend als secundair. Kerk en politiek dien je te onderscheiden maar vanuit een geloofsgemeenschap die leeft met het verhaal van de profetie van Ezechiël zal er wel aandacht dienen te zijn voor de vraag waardoor mensen weer ‘vlees op de botten’ zullen krijgen. En hoop je dat te kunnen ontvangen.

Uit het Tweede Testament wordt het verhaal verteld van de wederopstanding van Lazarus. Dat blijkt een verhaal te zijn van teleurstelling en hoop, van boosheid en verdriet enerzijds

over wat te laat is gebeurd en over een geloof tegen alle merkbare feiten in, over een liefde en vriendschap die een mens die is opgegeven naar buiten roept, over een beloftevolle ‘coming out’. Ook hier geldt dat geloof en politiek moeten worden onderscheiden. Maar dat vanuit een geloofsgemeenschap die leeft met het verhaal van Lazarus, de gedachte hoog kan worden gehouden, de hoop dus, dat mensen nooit alleen nog maar ‘dood en begraven’, vergeten, zijn hoe straf de feiten ook lijken te zijn.

Zondag Judica. De zondag ‘verschaf mij recht’, de zondag waarop we in onze christelijke geloofstraditie bidden: Ontruk mij aan de onrechtvaardige en bedrieglijke mens, omdat Gij mijn God zijt en mijn kracht. …omdat Gij mijn God zijt en mijn kracht. Dat vertrouwen roepen we aan en halen we tevoorschijn uit onze lange geschiedenis van geloofsvertrouwen waarin heel vaak en soms nog dramatischer redenen waren om met tranen in de ogen uit te roepen dat er niets meer is dat ons onze toekomst zal teruggeven. Daarom vieren we, tegen beter weten in, ook dit jaar weer Pasen.

Zo moge het zijn.

Toine van den Hoogen, t.vdhoogen@gmail.com